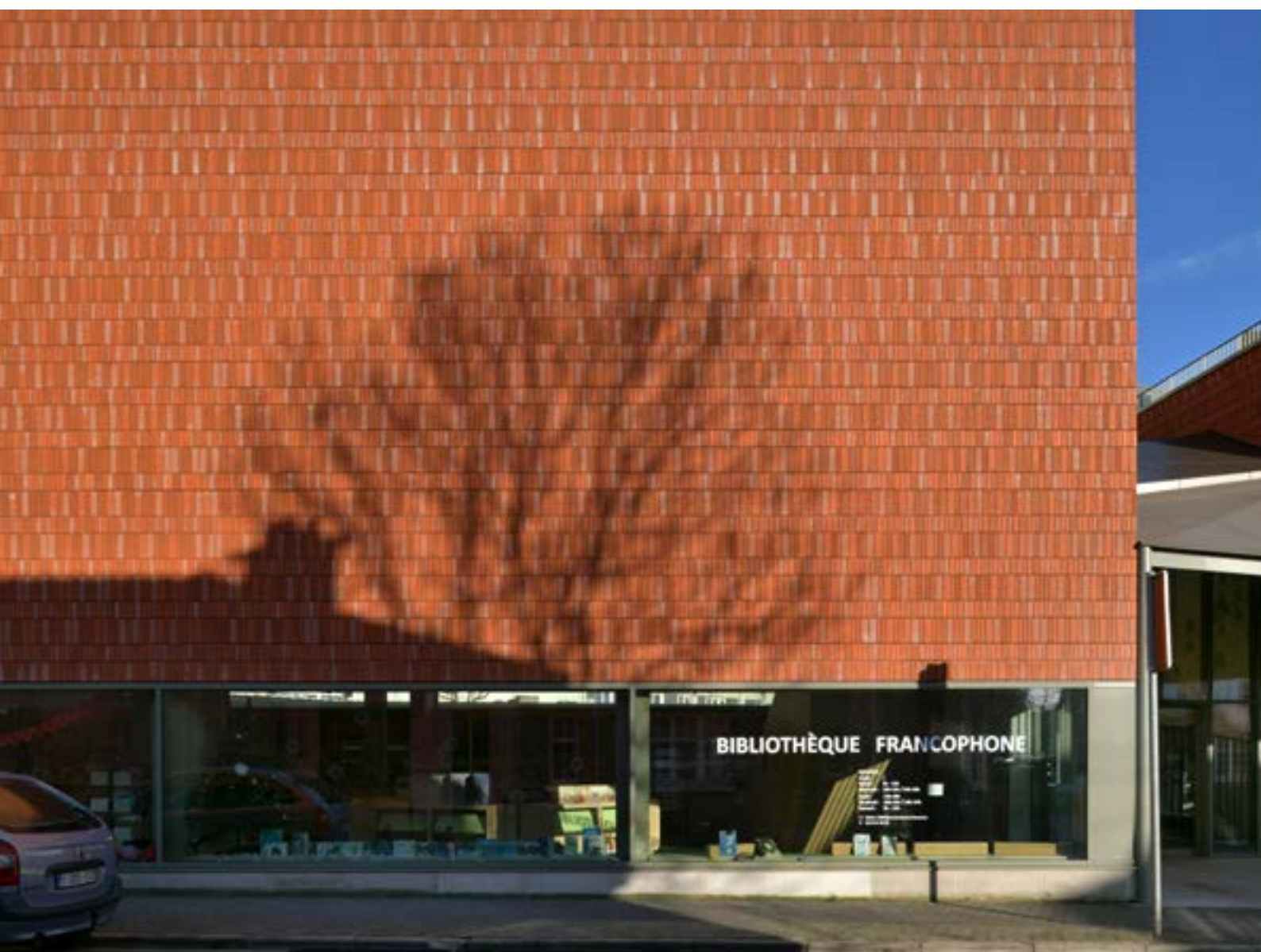




BOUWEN MET BAKSTEEN



BAKSTEEN ... BRON VAN VERNIEUWING

Baksteen ... bron van vernieuwing	1
Bruges Meeting & Convention Centre (BMCC)	
Eduardo Souto De Moura en META architectuurbureau.....	2
Woongebouw in Luik	
Olivier Fourneau	4
Bibliotheek in Molenbeek	
BEAU Bureau d'Etudes en Architectures Urbaines	6
Renovatie van sociale woningen in Vorst	
LOW architecten	8
Polyvalente zaal in Saint-Nicolas (Luik)	
HELIUM 3	10
 Binnenlandse architectuur.....	 12
Woning in Drongen	
OYO Architects	
 Techniek.....	 14
Enkele aandachtspunten bij de toepassing van smallere gevelbakstenen	
 Belgische dakpan- en baksteenfabrikanten	



BOUWEN MET BAKSTEEN is het driemaandelijks tijdschrift van de Belgische Baksteenfederatie. Voor meer informatie, aarzel niet ons te contacteren.

ABONNEMENT EN REDACTIE Laurie Dufourni
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER Kristin Aerts
www.baksteen.be • info@baksteen.be
ADRES Kartuizersstraat 19 bus 19 • 1000 Brussel
TEL. 02 511 25 81
REALISATIE Graphius

**INDIEN NOG NIET GEBEURD, BEZORG ONS UW
EMAIL-ADRES OM DE DIGITALE VERSIE VAN
BOUWEN MET BAKSTEEN TE ONTVANGEN.**

Volg ons op sociale media:



www.facebook.com/baksteenbrique



www.instagram.com/baksteenbrique



www.pinterest.com/baksteenbrique



www.linkedin.com/company/baksteenbrique



Baksteen ... bron van vernieuwing

We hebben allemaal positiviteit, kleur, een glimlach, inspiratie nodig... Met dit nieuw nummer van Bouwen met Baksteen hopen we dat de ontdekking van deze projecten jullie een bubbel van lichtheid, kracht, creativiteit en nieuwe energie zal brengen...

Al deze projecten hebben met elkaar gemeen dat ze hun buurt nieuw leven inblazen, nieuwe stadsprojecten initiëren, cohesie creëren, openstaan voor anderen...

Baksteen wil de drager zijn van deze vernieuwing.



BMCC Bruges Meeting & Convention Centre

Eduardo Souto de Moura
en META architectuurbureau

Eduardo Souto de Moura en META architectuurbureau leveren met het 'Bruges Meeting & Convention Centre (BMCC)' een beeldbepalend stadsvernieuwingsproject af voor de Brugse binnenstad.

Het BMCC biedt op de benedenverdieping een multifunctionele beursshal (4.500m²). Op de bovenverdiepingen bevindt zich het congresgedeelte voor ruim 500 deelnemers. Het beurs- en congresgedeelte zijn met elkaar verbonden via een gemeenschappelijke inkom, maar kunnen perfect onafhankelijk van elkaar én tegelijkertijd gebruikt worden. Het beursgedeelte kan door de glazen buitenwanden van de beursshal te openen, in het kader van events, omgevormd worden tot een publiek overdekt plein, toegankelijk voor alle passanten en integraal deel uitmakend van de buurt.

Meer in detail bevat het programma een opsplitsbaar auditorium met inschuifbare tribune voor ruim 500 bezoekers, 12 vergaderzalen die ook nog eens opdeelbaar zijn, een cateringruimte van 675m², een aangrenzend terras van 176m², een ondergrondse fietsenstalling en ruime, gebruiksvriendelijke parking voor organisatoren.

Wijkgericht en dynamiserend

Dit stadsvernieuwingsproject genereerde een nieuwe dynamiek in West-Brugge. Naast de bouw van het BMCC werd ook de volledige omgeving rondom het nieuwbouwproject opnieuw aangelegd. Het Beursplein is nu een nieuw stedelijk plein geworden dat rust uitstraalt. Bij de heraanleg van

het plein zijn ook alle omliggende straten vernieuwd, van gevel tot gevel. Met de bronzen sculptuur 'De Bron' brengt kunstenaar Philip Aguirre y Otegui het voorplein tot leven, een ontmoetingsplek voor jong en oud.

Monumentaal en uitnodigend

Het monumentale gebouw rust op een glazen sokkel. Dat komt de gelijkvloerse transparantie ten goede en zet het publieke karakter in de verf. De ingang wordt gedomineerd door een indrukwekkende uitkraging die een overdekte inkom biedt. De zwevende luifel organiseert bovendien een geleidelijke overgang tussen het voorplein en de inkom van het gebouw.

Baksteen met een knipoog naar het historische Brugge

Het gebouw heeft een robuuste, massieve verschijningsvorm in roodbruine baksteen, afgestemd op het kleurenpalet van de stad. De stenen werden vol in de mortel geplaatst en met een eenvoudige afgestreeken voeg verwijzen ze naar de traditionele manier van metselen. Een referentie naar het historische Brugge.

De massieve bakstenen kolommen geven de gevel een mooie cadans. Met hun solide karakter zorgen ze voor voldoende schaduw en fungeren ze als een geïntegreerde zonwering. Vanaf de tweede verdieping sturen ze het zicht van binnen naar buiten richting het centrum, waar de dries torens van het Belfort, de Sint-Salvatorskathedraal en de Onze-Lieve-Vrouwekerk de Brugse skyline kenmerken.

www.meta.be





Woongebouw in Luik

Olivier Fourneau

Dit nieuwe woongebouw langs de kade van de Maas is ontstaan uit de wens van de stad Luik om op dit hoekperceel een kwalitatief project te bouwen. Met het winnen van de projectoproep wist architect Olivier Fourneau een landmark in het stedelijke landschap te creëren en een toegangspoort tot de nieuwe wijk in ontwikkeling aan de achterkant van het bouwblok.

Door architectonische kwaliteit aan dit blok toe te voegen, is een sterk signaal ontstaan voor de vernieuwing van de Leopolds- / Noordkathedraalwijk en vormt het een tegenwicht voor de imposante ziellose appartementsgebouwen die zo'n zestig jaar geleden aan de andere kant van de kaaïen werden gebouwd.

De curve van het perceel bood een onbelemmerde blootstelling aan de kade. De architecten kozen ervoor om van deze curve te profiteren en zijn exacte vorm te volgen, die ook naar de art-decogevel van het aangrenzende gebouw refereert.

De site is opgenomen in het beschermde oude centrum van Luik. Deze omtrek vereist speciale voorwaarden bij het gebruik van gevelmaterialen: gebruik van rode baksteen of heldere bepleistering. De architecten hebben deze vereisten vertaald in een interventie die zowel eigentijds is als met respect voor deze kenmerken. De mat geglaazuurde bakstenen (met hier en daar een paar glazuurstenen) herinneren aan de kleuren van het oude centrum. Baksteen wordt gebruikt voor zijn duurzaamheid. Deze nieuwe chromatische massa maakt het mogelijk om het bouwblok te sluiten en te revitaliseren.

Op deze zuid gerichte gevel zorgen de geglaazuurde gevelstenen voor een diffuus glinsterend effect dankzij de weerkaatsing van het water.

Een win-win operatie tussen het gebouw en de stad omdat deze gevel niet alleen van de bewoners van het gebouw is maar ook van de stad, waarvan ze een sterke schakel wil zijn.

www.fourneau.eu





Bibliotheek in Molenbeek

BEAU Bureau d'Etudes en Architectures Urbaines

In het kader van de vernieuwing van de culturele infrastructuur van de gemeente Molenbeek werd de voormalige Franstalige bibliotheek volledig vernieuwd om plaats te maken voor nieuwe voorzieningen die verankerd zijn in het westelijke stadsdeel.

De bibliotheek bevindt zich op het kruispunt van verschillende vormen van verstedelijking: woonstedelijk weefsel, tuinstad, garages en pakhuizen die worden gekenmerkt door hun schuurdaken en woontoren langs de Mettewielaan.

Naast deze meervoudige context waarin verschillende gebouwtypologieën tegenover elkaar staan, moest het Bureau d'Etudes en Architectures Urbaines ook rekening houden met de achterliggende uitlijning van de aangrenzende kleuterschool in de Begijnenstraat. Een bijzonderheid die aanleiding heeft gegeven tot een architectuur in twee complementaire volumes, verbonden door een "origami" metalen structuur. Deze wordt uitgebreid met een grote luifel die de toegang tot de bibliotheek signaleert. Een perfecte stedelijke verbinding waardoor het project op natuurlijke wijze zijn plaats vindt in de diversiteit aan volume en uitlijning.

Het hoofdgebouw herbergt twee grote leeszalen die zeer open zijn en gemakkelijk (opnieuw) in te richten voor andere toekomstige functies ... een aspect van circulariteit dat BEAU dierbaar is. Multifunctionele ruimtes (huiswerkschool, buurtcommissievergaderingen, etc.) vinden

plaats in het tweede deel, iets daarachter. De leeszaal op de begane grond is zeer beglaasd om een doorlaatbaarheid te creëren tussen de straat en de bibliotheek, waardoor het openbare karakter duidelijk tot uiting komt. De Zuid-oriëntatie vereiste het sluiten van de gevel boven; de leeszaal wordt verlicht door openingen in het dak, een echte knipoog naar de sheddaken van de omliggende pakhuizen.

De integratie van het gebouw in de stedelijke context werd vergemakkelijkt door te kiezen voor rode baksteen, een materiaal dat alomtegenwoordig is in de omliggende straten. De kracht van de architectonische expressie van de bibliotheek zit enerzijds in de metalen luifel en anderzijds in het unieke metselverband van het gevelmetselwerk. Bakstenen van verschillende afmetingen en texturen werden verticaal gelegd met een uitlijning van de horizontale voegen... een uitvoering die intrinsiek verbonden is met de functie van het gebouw omdat het boekenplanken symboliseert.

Laten we ook stilstaan bij het detail van de hoek die vrijwillig de perforaties van de strengpersstenen zichtbaar laat. Deze atypische uitvoering maakt het dus mogelijk om de gevelfunctie van de baksteenmuren duidelijk tot uitdrukking te brengen.

Veel meer dan een bibliotheek, hebben de architecten in het hart van Molenbeek een plaats van uitwisseling en revitalisering van de stad gecreëerd.

www.beau.brussels





Renovatie van sociale woningen in Vorst

LOW architecten

Deze renovatie van sociale woningen in Vorst getuigt van een perfect evenwicht tussen efficiënte energetische renovatie en respect voor de oorspronkelijke architectonische kwaliteit. Het project wil een katalysator zijn voor het versterken van de leefbaarheid en sociale cohesie van de hele buurt.

LOW architecten hebben zeven van de twaalf woongebouwen in de wijk ingrijpend gerenoveerd. Niet minder dan 181 appartementen zijn nu verbonden door dezelfde sterke architecturale identiteit.

Vanaf het begin van het ontwerp kozen architecten voor een na-isolatie aan de buitenkant van de gevels om de passiefnorm te kunnen halen. Door deze ingreep verloor het project echter zijn zeer karakteristieke gele baksteenmetselwerk dat een referentie in de wijk was. LOW architecten wilden daarom de geest van dit prachtige oude metselwerk nieuw leven inblazen.

Aangezien het niet mogelijk was om een metselwerk te herbouwen, boden de op isolatie gelijkende keramische steenstrips een oplossing die

aan alle verwachtingen van de architecten voldeed: kwaliteit vergelijkbaar met baksteenmetselwerk en een gevel met een sterke aanwezigheid. Een blokverband - bestaande uit drie afwisselend verticaal en horizontaal geplaatste steenstrippen - is verkrijgbaar in vier varianten, afhankelijk van de kleurencombinatie van de gele en witte keramische elementen. Deze metselverbanden vermijden een monochromatisch uiterlijk en herinneren aan het ritme en het kleurenpalet van de oorspronkelijke architectuur.

In dezelfde filosofie reproduceerden de architecten de oude plinten in natuurstenen met zichtbaar beton.

Het behoud van bestaande materialen stopt niet bij de structuur aangezien binnen bepaalde elementen gerenoveerd zijn: granitovloer van de trap, parket in de appartementen, enz.

Deze grootschalige renovatie gebruikt 650.000 op maat geproduceerde steenstrippen voor 5.000 m² gevels... een inspirerende revival!

www.low-architecten.be





Polyvalente zaal in Saint-Nicolas (Luik)

HELIUM 3

In deze wijk met sociale woningbouw nabij het centrum van Saint-Nicolas (Luik) wilde de gemeente het voormalige huis van het secularisme transformeren en vergroten om plaats te bieden aan lokale verenigingen. Nu kunnen er meerdere keren per week op deze plek gemeenschappelijke maaltijden voorzien worden voor de bewoners. Het polyvalente karakter van de nieuwe zaal maakt het ook mogelijk om opleidingen, meetings, concerten, enz. te organiseren. Het project, omgedoopt tot “Paviljoen van Vrijheden”, wil een echte ontmoetingsplaats zijn tussen burgers.

Naast de polyvalente ruimte herbergt het nieuwe complex ook een keuken, administratiekantoren en een terras. Een muur omringt het geheel en creëert een omheining die de site privatiseert en beveilgt. De binnenplaats en deze buitenmuur geven uitstraling aan het project. Openingen in de wanden bieden gekaderde doorzichten en creëren de verbinding tussen binnen en buiten.

Om er een gebouw met een sterke identiteit van te maken, zetten de architecten van HELIUM 3 in op zowel volumetrie als het monolithische aspect. De hoge punt van het dak zorgt voor een aansprekend effect en het eendelige uiterlijk voegt het duurzame en tijdloze karakter toe.

Om de ruimte te maximaliseren, kozen de architecten ervoor om met keramische steenstrippen te werken in plaats van traditioneel metselwerk. Hun creativiteit kwam volledig tot uiting door de steenstrippen verticaal te plaatsen in een mengsel van drie kleuren wat reliëf aan de gevel geeft.

Een oase van gezelligheid die toegankelijk wil zijn en gericht op het buurtleven.

www.helium3.be



Plannen



Woning in Drongen

OYO Architects

Deze gezinswoning in Drongen is in harmonie met de site en de omgeving. De bouwheren wilden de footprint ervan beperken en een echte verbinding maken met de bestaande natuur.

Om de geest van de plek te behouden en het nieuwe gebouw zijn natuurlijke authenticiteit en legitimiteit te geven, werden de bakstenen van de oude schuur gerecupereerd en hergebruikt voor de verdieping van het huis. Deze bakstenen en de mortel met overlopende voegen, vormen een metselwerk met een rauw karakter, zonder kunstgrepen, dat perfect aansluit bij de betonnen sokkel van de begane grond. Het interieur van de woning is ook zo ontworpen dat zichtbaar beton en hout zich uiten in een natuurlijke en sobere sfeer.

Om verschillende interieursferen te creëren en de ervaring met de bestaande flora te maximaliseren, hebben de architecten een X-vormig grondplan ontworpen. Zo worden meer privéruimtes en gekaderde zichten op de tuin gedefinieerd.

Het huis is zo ontworpen dat de kinderen de verdieping kunnen omtoveren tot een grote speeltuin, door de muren van hun kamers weg te duwen... een adaptieve en speelse ruimte.

De ziel geërfd van het verleden en het hedendaagse karakter maken deze woning resoluut uniek. Een plek waar de bewoners, maar ook de natuur, onbeperkt kunnen gedijen.

<https://oyo.eu>



Enkele aandachtspunten bij de toepassing van smallere gevelbakstenen

Inleiding



In onze laatste uitgave van vorig jaar (BMB 176) publiceerden we het artikel ‘Innovaties en toekomstgerichte bouwsystemen **“future proof”** met keramische materialen’.

Eén van de innovaties is de dematerialisatie van de keramische materialen. In België zijn smallere gevelbakstenen reeds lang op de markt ingeburgerd, dankzij de inspanningen van de pioniers ter zake. Door de keramische producten dunner te maken kan het gebruik van grondstoffen, materialen (inclusief de hoeveelheid gebruikte mortel bij uitvoering) en energie met 25 tot 30% worden verminderd. Veel gevelbaksteenfabrikanten bieden nu al een baksteenformaat aan dat smaller is dan een klassiek formaat.

Door de Belgische bouwwijze en onze specifieke opbouw van een spouwmuur kent de toepassing van smallere gevelstenen geen belangrijke knelpunten mits bovenop de normale “codes van goede praktijk” bij ontwerp en uitvoering rekening gehouden wordt met een aantal technische aandachtspunten.

In dit artikel trachten we een overzicht te geven van deze technische aandachtspunten met telkens een verwijzing naar de technische specificaties waarin men meer details kan terugvinden.

Technisch referentiekader - toepasbaarheid



De technische **productspecificaties** voor de “smallere” gevelstenen zijn dezelfde als deze voor de “standaard” gevelstenen:

- de Europese geharmoniseerde productnorm NBN EN 771-1:2011 +A1:2015 “Specification for masonry units - Part 1 : Clay masonry units” - als basis voor de CE-markering en
- de “Technische voorschriften voor gevelbakstenen” PTV 23-002 (5/12/2019) - in het kader van de vrijwillige productcertificatie BENOR.

Zoals bij alle gevelbakstenen kan een smallere gevelsteen traditioneel gemetseld worden, gelijmd met een lijmmortel, verwerkt met een dunbedmortel of verwerkt met een doorstrijkmortel.

Gezien er in België geen bouwwetgeving van toepassing is, is het afhankelijk van wat er in het lastenboek voorgeschreven is, wat er van toepassing is voor het **metselwerk**.

Dit is doorgaans een verwijzing naar de verschillende delen van de Eurocode 6 (normen over ontwerp, berekening en uitvoering van metselwerk) en zijn nationale bijlagen:

NBN EN 1996-1-1+ ANB “Gemeenschappelijke regels voor constructies van gewapend en ongewapend metselwerk”

NBN EN 1996-2 + ANB “Ontwerp, materiaalkeuze en uitvoering van constructies van metselwerk”

NBN EN 1996-3 + ANB “Vereenvoudigde berekeningsmethoden voor ongewapende constructies van metselwerk”

Voor wat betreft de Belgische nationale bijlage NBN EN 1996-2 ANB is er een **aandachtspunt** voor smallere gevelstenen die men traditioneel wil vermetsen (dus voegen uitkrabben en daarna terug opvoegen). De diepte van uitkrabben moet namelijk volgens deze nationale bijlage minimum 10 mm bedragen en mag maximum 15% van de breedte van de steen bedragen. Op deze wijze kan er dus een beperking op de minimale breedte van de gevelsteen voor traditioneel metselwerk zijn, indien de EC6 van toepassing is. Daardoor wordt voor de toepasbaarheid van de smallere gevelstenen wel eens aangeraden om ze te verwerken met lijmmortel of doorstrijkmortel.

Als er in het lastenboek geen specifieke eisen staan, dan wordt er in geval van discussies gekeken naar de “code van goede praktijk”. De STS’n (spécifications techniques - technische specificaties) en TV’s (technische voorlichtingsnota’s) worden beschouwd als “code van goede praktijk” in België.

Zo beschikken we over de STS 22 “Metselwerk voor laagbouw” bestaande uit 4 delen, waaronder STS 22-4 “Uitvoeringsvoorschriften en ontwerp”, en de TV 271 “Uitvoering van metselwerk”.

Technische aandachtspunten ontwerp

Eerst en vooral is het belangrijk om steeds de eventuele adviezen van de producent van de gevelbakstenen op te volgen.

Bij de toepassing van smallere gevelstenen wordt een tijdige en goede communicatie aangeraden tussen ontwerper, baksteenproducent en uitvoerder.

Voor wat betreft de mortels wordt de aandacht er op gevestigd dat het belangrijk is om steeds de juiste mortel te kiezen in combinatie met de gekozen gevelbaksteen (om het even voor welk type gevelsteen).

Voor wat betreft de metselmortel zijn de richtlijnen van de leverancier mortel te volgen i.v.m. smaller “legvlak” (is de hechtsterkte gegarandeerd indien het legoppervlak kleiner is).

Om er voor te zorgen dat de gevel de windbelastingen kan opnemen, moet het binnenspouwblad voldoende sterk zijn, wat bij ons in België wel het geval is gezien het gebruik van voldoende brede snelbouwstenen als dragend binnenblad bij een spouwmuur.

Als men over een “spouwmuur” spreekt, of het gevelblad nu opgebouwd

is met standaard gevelstenen of met smallere gevelstenen, de “code van goede praktijk” voor spouwmuren is van toepassing: **STS 22-4 § 2.6 Spouwbladen / TV 271 § 5.7 Spouwmuren**.

Het aantal spouwankers per m² wordt voorgeschreven door de ontwerper. Als er in een spouwmuur een smallere gevelsteen wordt toegepast kan het mogelijk zijn dat er meer spouwhaken nodig zijn, in de STS 22-4 is hiervoor een indicatieve tabel opgenomen met variaties in breedte spouw en breedte gevelsteen: **STS 22-4 § 2.6 Tabel 2.6.1**.

Indien het ontwerp afwijkt van de gewone regels (bij spouwmuren die aan zijdelingse windbelastingen onderworpen worden) vb. wanneer de dikte van de gevel kleiner is dan 9 cm of er minder dan 5 ankers per m² gebruikt worden, dient de ontwerper de dimensionering volgens de EC6 aan te vullen met een controle van het gedrag bij buiging van het gevelmetselwerk bij blootstelling aan totale windbelasting: **TV 271 § 3.4.1, STS 22-2 Metselwerk voor laagbouw – Stabiliteit**.

Afhankelijk van de hoogte van de gevel en de breedte van de spouw, kan het aangeraden zijn dat de ontwerper een nazichtsberekening uitvoert volgens de Eurocode 6 i.v.m. de slankheid: **STS 22-2 Metselwerk voor laagbouw – Stabiliteit**.

Het resultaat zal o.a. uitwijzen of eventueel horizontale gevelopvang dient voorzien te worden of niet: **STS 22-4 § 2.10.7 Horizontale bewegingsvoegen**.



Zoals bij alle gevelmetselwerk is er eveneens rekening te houden met de richtlijnen (ook vanuit EC6) omtrent bewegingsvoegen: **STS 22-4 § 2.10 “bewegingsvoegen”, TV 271 § 5.9 Bewegingsvoegen.**

Eveneens dient men rekening te houden met welke “inbeddingslengte” de leverancier van de spouwhaken gerekend heeft voor het bepalen en verklaren van de sterkte van zijn spouwhaken. De norm NBN EN 845-1:2013 + A1: 2016 “Specifications for ancillary components” schrijft een **minimum inbeddingslengte van 30 mm** voor.

Technische aandachtspunten uitvoering

Ten opzichte van traditioneel metselwerk is gevelmetselwerk met smallere gevelstenen gevoeliger voor een juiste uitvoering en vraagt dus wat meer aandacht. Dit kan een invloed hebben op de verwerkingstijd door de metselaar en de maximale stapelhoogte. Eén en ander is mede afhankelijk van de wateropnamecapaciteit van de baksteen en de temperatuur en de luchtvochtigheid tijdens de uitvoering.

Als je de steen vermetst of dunmortelt met een truweel zal de uitvoerder wat extra moeten opletten dat er niet te veel mortel in de spouw valt, de stenen zijn immers smaller. Met verlijmen heb je dat probleem minder omdat dat met een spuitzak of pomp gedaan wordt.

Hou er rekening mee dat andere bouwelementen zoals lateien, muur- en draagsystemen, metselwerkwapeningen en raamdorpelstenen ook aangepast worden aan de breedte van het gevelmetselwerk.



Besluit

Als we het overzicht overlopen kunnen we besluiten dat het voornamelijk de reeds gekende “codes van goede praktijk” voor spouwmuren met gevelmetselwerk in standaard gevelstenen zijn, die te volgen zijn. Hier bovenop komen dan enkele extra aandachtspunten, doch deze zijn niet van die aard zijn dat ze de verdere evolutie naar dematerialisatie en de toepassing van smallere gevelstenen in de weg zouden staan.

We voorzien in de loop van dit jaar een publicatie op onze website met een herneming van al de vernoemde specificaties in één document.

Aarzel niet ons te contacteren in geval van verdere vragen over dit thema.

Bronvermelding

STS 22-2 Metselwerk voor laagbouw - Stabiliteit

STS 22-4 Metselwerk voor laagbouw - Uitvoeringsvoorschriften en ontwerp

§ 2.6 Spouwbladen : tabel 2.6.1 Indicatie aantal spouwhaken/m²

TV 271 Uitvoering van metselwerk

§3.4.1 Windweerstand van buitengevelmuren

Catalogi fabrikanten

Belgische dakpan- en baksteenfabrikanten

Bakstenen voor gewoon metselwerk:

- V** : volle baksteen voor gewoon metselwerk
P : geperforeerde baksteen voor gewoon metselwerk
L : geperforeerde baksteen met lichte scherf

Bakstenen voor gevelmetselwerk

- S** : strengpersgevelsteen ('machinale' gevelsteen)
H : handvorm en vormbakperssteen
A : andere soorten (traditionele en 'rustieke' gevelstenen zoals veldovensteen, enz.)

Andere producten:

- W** : welfsels
D : dakpannen
O : straatklinkers
St : steenstrips
Voor details over het productiegamma van elke fabriek, kan men zich best rechtstreeks tot de bedrijven wenden.

Oost-Vlaanderen

- **Steenbakkerij HOVE**
Lindendreef 101
9400 Ninove
Tel. (054) 33 26 67
Fax (054) 32 82 38
www.steenbakkerijhove.be
info@steenbakkerijhove.be
(V-H-A)
- **Steenfabriek VANDE MOORTELE**
Scheldekant 5
9700 Oudenaarde
Tel. (055) 33 55 66
Fax (055) 33 55 70
www.vandemoortel.be
info@vandemoortel.be
(H-O-St)

West-Vlaanderen

- **Wienerberger - divisie KORTEMARK**
Hoogledestraat 92,
8610 Kortemark
Tel. (051) 57 57 00
Fax (051) 57 57 02
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(V-P-L-S-H)
- **Wienerberger - divisie ZONNEBEKE**
Ieperstraat 186
8980 Zonnebeke
Tel. (051) 78 80 60
Fax (051) 77 10 38
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(V-P-L-S)

- **DUMOULIN Bricks**
Moorseelsesteenweg 239
8800 Roeselare
Tel. (056) 50 98 71
Fax (056) 50 41 92
www.dumoulinbricks.be
info@dumoulinbricks.be
(V-P-S)

- **WIENERBERGER**
Kapel ter Bede 121
8500 Kortrijk
Tel. (056) 24 96 35
Fax (056) 51 92 75
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(V-P-L-S-H-A-D-O-St)

Limburg

- **Joseph Bricks**
Leemkuilstraat 12
3630 Maasmechelen
www.josephbricks.com
hello@josephbricks.com
(H)
- **Steenfabrieken VANDERSANDEN**
Slakweidestraat 35
3630 Maasmechelen
Tel. (089) 30 50 42
www.vandersandengroup.be
info@vandersandengroup.be
(St)
- **Wienerberger - divisie LANAKEN**
2de Carabinierslaan 145
3620 Veldwezelt-Lanaken
Tel. (089) 71 51 38
Fax (089) 72 28 80
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(H)
- **NELISSEN Steenfabrieken**
Kiezelweg 458-460
3620 Lanaken (Kesselt)
Tel. (012) 45 10 26
Fax (012) 45 53 89
www.nelissen.be
info@nelissen.be
(H-St)
- **Wienerberger - divisie MAASEIK**
Venlosesteenweg 70
3680 Maaseik
Tel. (089) 56 40 38
Fax (089) 56 81 83
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(H-A)
- **Steenfabrieken VANDERSANDEN**
Riemstersteenweg 300
3740 Spouwen
Tel. (089) 51 01 40
Fax (089) 49 28 45
www.vandersandengroup.be
info@vandersandengroup.be
(H-O-St)

- **Steenfabrieken VANDERSANDEN**
Nijverheidslaan 11
3650 Lanklaar
Tel. (089) 79 02 50
Fax (089) 75 41 90
www.vandersandengroup.be
info@vandersandengroup.be
(H-O-St)

- **Steenbakkerijen VAN MEMBRUGGEN**
Dorpsstraat 17
3770 Riemst
Tel. (012) 23 30 28
www.steenbakkerijen-van-membruggen.be
info@steenbakkerijen-van-membruggen.be
(A)

Antwerpen

- **Wienerberger - divisie RUMST**
Nieuwstraat 44
2840 Rumst
Tel. (03) 880 15 20
Fax (03) 844 28 11
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(P-L)
- **Swenden**
Nieuwstraat 2
2840 Rumst
Tel. (03) 844 22 22
Fax (03) 844 38 02
- **DESTA**
Heerle 11
2322 Minderhout (Hoogstraten)
Tel. (03) 315 70 99
Fax (03) 315 81 48
www.desta.be
mail@desta.be
(S-O-St)
- **Steenbakkerij FLOREN**
Vaartkant Rechts 4
2960 St.-Lenaarts
Tel. (03) 313 81 98
Fax (03) 313 71 56
www.floren.be
info@floren.be
(V-S-St)
- **Wienerberger - divisie NOVA**
Steenbakkersdam 36
2340 Beerse
Tel. (014) 61 10 99
Fax (014) 61 04 32
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(P-L)

- **Wienerberger - divisie BEERSE**
Absheide 28
2340 Beerse
Tel. (014) 61 19 75
Fax (014) 61 22 33
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(H-St)

- **Wienerberger - divisie QUIRIJNEN**
Sint Jobbaan 58
2390 Westmalle
Tel. (03) 311 51 12
Fax (03) 311 62 56
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(V-P-L-S)

Henegouwen

- **Wienerberger - divisie PERUWELZ**
Rue de l'Europe, 11
7600 Péruwelz
Tel. (069) 77 97 10
Fax (069) 77 97 11
www.wienerberger.be
info@wienerberger.be
(H)
- **Briqueterie de PLOEGSTEERT 'Barry'**
Grand route 533
7534 Barry
Tel. (069) 53 26 00
Fax (069) 53 26 09
www.ploegsteert.com
info@ploegsteert.com
(S-P-St)
- **Briqueterie de PLOEGSTEERT**
Touquetstraat 228
7782 Ploegsteert
Tel. (056) 56 56 56
Fax (056) 56 55 01
www.ploegsteert.com
info@ploegsteert.com
(P-L-W)



Pour recevoir cette revue en français,
contactez-nous au 02 511 25 81